

Els problemes hispànics de l'OTAN

L'ingrés de l'estat espanyol en l'estructura militar de l'OTAN encara haurà d'esperar. L'arxipèlag canari enfronta els dos fronts de l'Aliança, l'Atlàntic i l'Europeu. La diplomàcia treballa però no troba una fórmula convincent.

El penyal de Gibraltar és un dels punts que enfronta les diplomàcies de dos estats de l'OTAN. Els espanyols reclamen l'ús de l'aeroport i els britànics s'hi neguen radicalment.

Un F-16, de l'exèrcit d'un país de l'Aliança Atlàntica sobrevola l'oceà camí, possem per cas, de Grècia. Mentre vola a velocitats increïbles, el comandament atlàntic de l'Aliança, el SACLANT, el controla i li proporciona la informació logística; de sobte, però, entra en l'espai aeri de les Illes Canàries. Què passa? Durant els pocs segons que durarà aquesta situació ha de continuar sota control del SACLANT? O bé, com que les Canàries són territori de l'estat espanyol, l'ha de controlar el SACEUR, el comandament europeu de l'OTAN del qual ha de dependre en el futur l'exèrcit espanyol? La situació hipotètica no dura més del que es pot tardar a llegir aquesta frase però, de moment, ha

impedit l'ingrés definitiu de l'estat espanyol en l'estructura militar de l'OTAN.

És una de les qüestions pendents que, en teoria, haurien d'haver quedat resoltes abans de la cimera que els pròxims dies 8 i 9 de juliol se celebrarà a Madrid. Però no ho estan. L'actual govern espanyol busca desesperadament la integració total en l'OTAN, amb l'única oposició d'Esquerra Unida i el Bloque Nacionalista Galego, una minoria en el Congrés dels Diputats. Però les especials circumstàncies polítiques i geogràfiques han portat complicacions. Les Illes Canàries formen part de l'estat espanyol però, geogràficament, són a l'Atlàntic. L'OTAN està bàsicament dividida en dues parts fo-

namentals: l'atlàntica, que depèn d'un comandament americà situat a Norfolk, i que rep el nom de SACLANT, i l'europea, coneguda com SACEUR. Fins ara, les illes Canàries, com que l'estat espanyol no està integrat en l'estructura militar, depenen del SACLANT. En concret d'una subdivisió regional anomenada Cinciberland i que té la seua base a Oeiras, una ciutat propera a la capital de Portugal, que sí que està integrat en l'estructura militar. Així, els comandaments, sota jurisdicció portuguesa, que s'ocupen de les Açores i Madeira, es fan càrrec de les Canàries.

Canàries espanyoles! Tot feia pensar que la integració espanyola incorporaria les Canàries al

SACLANT i la resta de l'estat, al SACEUR, però els partits polítics canaris no volen ni parlar-ne. Coalició Canària, que dona suport en Madrid al govern del Partit Popular, ja ha advertit que el seu suport depèn de la força que demostre l'executiu espanyol en les negociacions en l'àmbit atlàntic per tal que l'arxipèlag quede sota jurisdicció estrictament espanyola.

La posició oficial portuguesa intenta evitar un confrontament amb la diplomàcia espanyola i apunten que l'únic enfrontament és entre el SACLAN i el SACEUR, no entre Portugal i Espanya. No obstant això, de moment, es mantenen fermes en la seua posició: les Canàries són atlàntiques i tenen el mateix fus horari que Portugal i, entre països aliats, les estructures han de ser lògiques. Per geografia, l'arxipèlag pertany a Cinciberland, i així ha de continuar. La simulació esmentada al principi de l'article és un dels arguments que esgrimeixen els portuguesos. No té sentit que hi haja dos comandaments en un mateix espai.

La situació espanyola és delicada perquè la pressió dels partits canaris obliga el govern a defensar "el suelo patrio". De fet, el govern espanyol ja hagué de renunciar a les seues pretensions de tenir la potestat sobre l'aeroport de Gibraltar, tot i que manté una reivindicació merament retòrica. El fet que siga un espanyol, Javier Solana, el secretari de l'OTAN, no ha servit de res en un cas en què els americans han deixat clar que no volen problemes i que Gibraltar continuarà sota jurisdicció militar britànica.

Les solucions a l'afer canari semblen provenir de la creació d'un comandament conjunt luso-espanyol. Eduardo Serra, ministre de Defensa, ha manifestat que Espanya no entrarà en l'OTAN fins que aquest punt estiga solucionat i els Estats Units comencen a impacientar-se. De fet, és Norfolk i no Oeiras qui té la màxima potestat sobre la zona de les Açores i les Canàries, per la qual cosa la disputa sembla merament simbòlica. Però complicada.

Problemes europeus. La impa-

ARXIU / EFE

Javier Solana, secretari general de l'OTAN. La seua presència no ha servit per donar més força als representants espanyols en l'Aliança.

ciència dels Estats Units pels problemes "locals" dels socis europeus no es limita al conflicte espanyol. França, que va estar integrada en l'estructura militar de l'OTAN però se'n va sortir, ha posat condicions per a integrar-s'hi definitivament. La més radical és que siga un europeu el màxim càrrec en el comandament regional del Mediterrani oest, dins del SACEUR. Els americans ja hagueren de cedir en el Mediterrani est,

dent. Mentrestant, l'exèrcit espanyol es prepara per al canvi radical que representarà l'eliminació del servei militar obligatori i la futura incorporació total a l'Aliança Atlàntica.

Els militars no paren de manifestar la preocupació per la possible falta de tropes que es pot produir si la convocatòria de professionals no té èxit. Els salaris que cobraran els que vulguen enganxar-se al nou exèrcit no són, de moment, massa atractius. Les poc més de cent mil pessetes mensuals que cobraran els qui vulguen professionalitzar-se no resulten massa seductores.

Els militars insisteixen a dir que, sense un augment considerable dels pressupostos de Defensa, no hi haurà una integració acceptable i l'estat no tindrà el lloc que li correspon en l'Aliança. Desmenteixen tots els rumors sobre les possibles seues de l'OTAN (fins ara s'havia parlat de València i de Saragossa) i són prudents pel que fa al conflicte amb Portugal. Les fonts consultades per EL TEMPS en el Ministeri de Defensa han estat molt prudents i no han volgut ni confirmar ni desmentir cap de les possibles solucions abans esmentades. Entre la prudència diplomàtica i militar, el temps passa i, de moment, la unitat atlàntica sembla més fàcil a l'est, que no a l'oest. Madrid albergarà, però, una vegada més, no participarà.

Per a Portugal, la disputa enfronta el SACLAN i el SACEUR, les dues estructures de l'OTAN, no Portugal i Espanya.

on, sempre sota la seua direcció, s'hagué de crear una subdivisió que impedira l'aparició de suspicàcies entre grecs i turcs, encara enfrontats pel conflicte xipriota, i no volen sentir ni parlar de les pretensions franceses.

De manera que la cimera que servirà de presentació de la nova OTAN, amb l'entrada d'Hongria, Polònia i Txèquia, no tindrà resolts els problemes en l'Europa occi-

Jordi Sebastià